

CÜMLENİN ÖGELERİ #1

CÜMLENİN ÖGELERİ

TEMEL ÖGELER

YÜKLEM

ÖZNE

YARDIMCI ÖGELER

NESNE

Belirtili Nesne

Belirtisiz Nesne

DOLAYLI TÜMLEÇ
(YER TAMLAYICISI)

ZARF TÜMLECİ

EDAT TÜMLECİ

YÜKLEM

Cümlede işi, oluşu, hareketi, durumu bildiren, cümleyi bir yargıya bağlayan, sözcük yada sözcük grubundan oluşan ögedir.

Kaldığımız tatil köyünde sabahları kuş cıvıltıları eşliğinde **uyandık**.

Bugünün kentlileri dost bulma konusunda çok **şanssızdır**.

YÜKLEM

Yürüyeceğiz.

Eviden geç çıktığımız için yetişemedik.

Çalıştığımız şirketin en eski çalışanı Mustafa Bey'dir.

YÜKLEM

- ✓ Her zaman cümlenin sonunda bulunmayabilir.

Geldim yine mevsim gibi kapına.

Söyleyecek sözü çoktur okumayan insanın.

YÜKLEM

✓ Kip ve kişi eki almış çekimli eylemlerden oluşabilir.

Kaleye çıkmak için taş döşeli dar bir yoldan geçtik.

Askerdeki oğluna haftada bir mektup yolluyordu.

Asma köprüden geçerken dikkatli olmalısınız.

İşlerini eksiksiz yapmak için âdeta kılı kırk yararadı.

YÜKLEM

- ✓ Yüklem ek eylem almış isim soylu sözcük ya da sözcük grubundan oluşabilir.

Türklerin en eski sanatlarından biri minyatürdür.

Eski evimizin salonu da en az bu kadar genişti.

O yıllarda kente çalışmak için giden tek kişi bendim.

YÜKLEM

Yaşları hayatın onlara sunduklarını anlayamayacak kadar küçüktü.

Bu binayı inşa eden oydu.

Anne ve babanın çocuktan beklediği çalışmaktır.

Balon çocuğun elinde patladı.

YÜKLEM

- ✓ Yüklem sözcük grubundan oluştuğunda, parçalanmaz.

Bize mağarayla ilgili bilgi veren kişi köyün muhtarıymış.

Kapadokya'da kaldığımız otel, eski bir konakmış.

YÜKLEM

Tüm yaptıkların sizin içindir evladım.

Anlattıklarına tüm sınıf kulak kesildi.

Babamın yeni arabası gıcır gıcırdı.

ÖZNE

Yüklemde bildirilen eylemi ya da yargıyı gerçekleştiren, yargıya konu olan ögedir.

Yüklem bulunduktan sonra “ne, kim” sorularına yanıt veren ögedir.

Öğretmenimiz derste tatilde neler yaptığımızı anlatmamızı istedi.

Sezgin, birkaç gündür yoğun çalıştığı için çok yorgundu.

ÖZNE

Özne tek bir sözcükten oluşabileceği gibi sözcük gruplarından da oluşabilir. Bu durumda sözcük grubunun tamamı özne olarak belirlenmelidir.

Arabaları taşıyan vapur, dalgaları yararak limana girdi.

Evin salonundaki kitaplıkta farklı türlerde onlarca kitap vardı.

ÖZNE

Bir cümlede “isimler, zamirler, adlaşmış sıfatlar, tamlamalar, fiilimsiler” özne görevinde kullanılabilir.

İlkbaharın gelmesiyle ağaçlar yeşerdi.

Kimse onun bu sınavda başarılı olacağını düşünmüyordu.

ÖZNE

Gençler, yeni bir işe başlama konusunda daha cesur olur.

Düzenli kitap okumak, unutkanlık hastalığına yakalanma riskini azaltıyor.

Çanakkale gezimizde bize tarih öğretmenimiz rehberlik etti.

Kapıda bizi uzun boylu, sert yüzlü bir adam karşıladı.

GERÇEK ÖZNE

✓ Yüklemde bildirilen işi bizzat yapan öznedir.

Ahsen, bizimle pikniğe geleceğini söyledi.

Bizimle pikniğe geleceğiniz söyledi.

Onlar, bu oyunu Kadıköy'deki bir tiyatrodaki izlemişler.

Bu oyunu Kadıköy'deki bir tiyatrodaki izlemişler.

SÖZDE ÖZNE

- ✓ Özne işi yapan değil, işten etkilenen durumdadır.

İtfaiye görevlileri yangını söndürdü.

Yangın söndürüldü.

Roman, diğer türlerden daha çok okunur.

SÖZDE ÖZNE

Evimizin arkasındaki boş arsaya büyük binalar yapılacakmış.

Kasabadaki müze, 1960'lı yıllarda açılmış.

Dereyi geçerken at değiştirilmez.

Binanın her yeri görevliler tarafından temizlenmişti.

Kitap alanının uzmanlarınca yazılmış.

Hooca

ORTAK ÖZNE / YÜKLEM

Yüzbaşı atına atladı ve kışlaya doğru yola koyuldu.

Adam, hikâyesini anlatırken sıklıkla ellerini kullanıyor, bazen de yerinden kalıp dolaşıyordu.

Sabahları fabrikada, akşam da babasının dükkânında çalışırdı.

Asrın kütüphaneye, Sezgin de sinemaya gitti.